

Palomita

Zgodovinski roman

Segel je v svojo zaprašeno vojaško suknjo in izvlekel iz nje drobno stisnjeno denarnico iz te pa takoj nato mal šopič starih in vseh zmečkanih bankovcev, ki jih je izročil brez pridržka stotniku, nato v naglici preiskal še svoje hlačne žepe in nabral po njih še nekaj malega drobiža, ki ga je istotako oddal še vedno mirno pred njim čakajočemu častniku. Ko se je začel Palacios takoj nato urno bližati vratom, da bi odšel, se je Rudolf hipno nečesar domislil, ga hitro poklical nazaj ter mu rekel:

„Počakajte še malo, Palacios! Ravno mi je tresčilo v glavo, da bi se morda dalo tudi za to še kaj izkupiti od zla-

tarjev in starinarjev v mestu, kar, prosim, istotako razdajte fantom, da se vsaj malo potolažijo in umirijo. Tukajle, prosim, vzemite vse pa hitro idite —!“

Segel je hlastno v mali hlačni žep in privlekel iz njega prekrasno zlato uro z nič manj dragoceno verižico, nato odsvignil z brzim pogledom prste svoje desne roke, se za hip zamislil, potem pa snel z odločnim in hitrim sunkom z njih dva lepa, velika zlata prstana z bleščecimi, krasno vanja vdelenimi dijamanti, ki ju je izročil istotako stotniku, nakar je ta izginil urnih korakov iz Rudolfove sobe.

Komaj pa je prestopil mehiški cesarski častnik dobro pragsobe svojega poveljnika in so se za njim ropotoma zaprla vrata, je vtaknil ročno v svoje žepe ves denar, ki ga je bil prejel od majorja, kakor tudi lepo uro z verižico, prstana pa si nataknil, dasi ne brez težave, na mezinec svoje kratke, mesnate in nerodne leve roke. Zlobno se je zarežal, ko se je ozrl, odhajajoč iz veže, na kratko še enkrat nazaj, pretipal z naglo kretnjo roke svoj prepasani in nabiti revolver, nato pa dvignil in zamahnil preteče z desnico tja proti gornjemu nadstropju v smeri Rudolfove sobe ter odbrzel kratkih, pa hitrih korakov nazaj proti mestu, odkoder je bil prišel.

Trg je bil tačas v resnici že nabito poln oboroženega vojaštva, med katerim pa je bilo obenem tudi opažati vse polno drugih čudnih, v večini mladih in krepkih, četudi drugače neznanško zamazanih, kosmatih in raztrganih sumljivih elementov, ki so se bili nabrali med njimi kar naenkrat sam bog ve od kje. Med vojaštvom ožje Rudolfove čete se je tudi mešalo vse polno drugega rednega vojaštva, nedvomno pripadajočega tamkajšnji običajni varnostni cesarski posadki, ki pa je bilo istotako vse do zob oboroženo in vsaj na videz nič manj nemirno in razburjeno.

Ze komaj pa se je pojavil stotnik Palacios med njimi, ga je obkolila od vseh strani ogromna množica njegovega ter drugega vojaštva, tako da se je mogel preriti le z največjo silo in težavo do kamnitih stopnjic mestne katedrale, kjer se je postavil prednje na nekoliko vzvišenem kamnitem podstavku, razprostrl široko svoje roke, nato pa, ko se je polegel malo vrisč in šum, povzel počasi z svojim močnim in rezko donečim glasom:

„Fantje — tovariši — prosim za posluš! — Vsaka mera, če ji le prilivate zadosti dolgo, mora biti nekoč polna in mora naposled celo prekipeti čez vrh, če jo poleg tega še segregate stalno ter zadosti dolgo. Fantje, tovariši moji, prav tako pa nič drugače ni tudi z mero naše potrpežljivosti! Dosti dolgo časa sem vas tolažil in prigovarjal k potrpljenju, trdno upajoč, da se bodo obrnile naše razmere nekoč vendarle na kak način na bolje. Ali prišel pa je čas, ko sem se moral, žal, končno tudi sam prepričati, da je vsa vaša požrtvovalnost, vse vaše trpljenje, vaša pokornost in prizanesljivost nič drugega kot le igrača, s katero se igrajo oni, ki bi jim morala biti vaša usoda in vaše blagostanje najbolj pri srcu. Izprevideti sem moral navsezadnje tudi sam, četudi le nerad in sa-

mo po dolgem obotavljanju, da ne morejo iti vse te stvari nič več tako naprej ter da je zdaj zadnji čas nekaj resnega in odločnega ukreniti. To pa čim prej, tem bolje! — Tu prihajam k vam naravnost od našega poveljnika majorja Koloniča, kjer sem izvedel, lahko mi verjamete, da le na svojo največjo žalost, iz njegovih lastnih ust vam vsem že znano staro novost, da je že zopet zapravl z igro ter ni vrednimi deklaracijami ves denar, ki ga je bil prejel v Veraeruzu za vašo krvavo zaslužen plačo. Tako vidite, tovariši, da nam tedaj, ko nočejo pomagati oni, ki so v prvi vrsti zato poklicani, ne preostaja čisto nič drugega kot to, da si pomagamo sami! Pripravljen sem iti z vami, kadar in kamorkoli hočete, in če me hočete izbrati za svojega poveljnika, vam obljubljam in prisegam tu svečano, da mi bosta vaše zadovoljstvo in vaša sreča rano tako ali pa še bolj pri srcu kot pa moja lastna. Vsekakor pa vas pozdravljam kot pravi mehiški rodoljub in vam kličem navdušeno od tu: Pogin vsem vražjim tujcem! Živela revolucija! Živel don Benito Juarez in njegova nad vse vzvišena narodna republičanska vlada!“

Zdelo se je hipoma, kakor da bi bil kdo potisnil žgočo iskro v kup posušene slame ob lahno vetrovnem in močno razgretim poletnem ali zgodnje jesenskem času! Oglušujoči in ozračje daleč naokoli pretresujoči vzkliki: „Viva el general Palacios! — Viva la revolucion! — Viva el supremo gobierno revolucionario nacional! — Abajo el imperio! — Que mueran los extrangeros!“ so odjeknili med razgremo množico in se ponavljali povsod ob hišah in cestnih vogalih, kjerkoli je le bila zbrana kaka večja množica vojakov ali pa tu le navadnih meščanov, posebno onih od nižjega sloja. Začuli so se kmalu posamezni ostri strelji iz vojaških karabink in ne dolgo tega tudi pojavili ob obronkih mesta vedno pogostejši brzi jezdec, ki so drveli na svojih nizkih, a čvrstih konjih divje po ulicah sem in tja ter plašili s svojimi vzkliki in svojim divjim jahanjem doslej nič hu-

dega sluteče mirne Orizabčene. Tudi Rudolf sam je takoj zaslišal rezke puškinke strela, ki so prihajali sprva samo od mesta, a se ponavljali, vsaj kakor se je njemu zdelo, že čez malo časa tudi od bližnjih hribov; silno presenečen nad takim izidom pogajanj med njegovim zastopnikom in med ostalim vojaštvom, je pograbil nemudoma za svojo težko sabljo ter odhitel, opasujoč si med potjo še svoj revolver, urno proti orizabski Plazi. Ni pa še storil dobrih deset ali dvanajst korakov od hiše, kjer je začasno stanoval, ko se mu že privali od druge strani poslopja kar cel hudournik pehajočega se ter besno vikačnega vojaštva in vmes pomešanega mestnega civilnega prebivalstva nasproti, nekateri teh zadnjih z dobrimi, setlimi vojaškimi puškami, ki so si jih bili preskrbeli medtem na nekakšen čudežen, skotraj nerazumljiv način, drugi pa samo z navadnimi, starimi in že močno zarjavelimi, ne več kdo ve kaj rabnimi španskimi lovsкими enočekvami v rokah.

Rudolf je obstal in skušal nekaj časa govoriti mirno, trezno in prijateljski gosto gomažeči ljudski množici pred sabo — pa vse zastoj! Njegov čisti glas se je izgubljal popolnoma v silnem viku, šumu in vrvenju, ki je vladalo vsepovsod krog

drvo, ki je raslo blizu ob natančanem potu. Na vstrajno in odločno prizadevanje mlajšega, pa krepkega domačinskega vojaka od Rudolfove lastne čete, ki pa je moral imeti med njimi dozdevno vsekakor velik vpliv in moč-

Napredujoci Ameriški vojaki na Siciliji so pobrali trupla dva nemška ujetnika, ki sta bila toliko srečna, da se lahko peljala v ujetništvo, dočim so morali njihovi varji prehoditi milje dolgo pot.

Na sliki vidimo dve kitajski materi, ki v strahu čakujeta japonskega bombnega napada v zaklonišču Chungkingu. Do zadnjega trenutka sta čakali zavrniti v upanju, da se japonski bombniki ne bodo prikazali.

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI PREDRAGEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA BRATRANCA

Tom Hamer

Rojen KRAIC ki je zaspal večno spanje dne 12. septembra, 1942.

Leto dni je že minilo, kar si TI zapustil nas, večni Bog TI daj plačilo, spavaj v grobu zdaj sladko.

Žalujoci ostali: TOM KRAIC in DRUŽINA Cleveland, O., 13. septembra, 1943.

V BLAG SPOMIN

TRETJE OBLETNICE NEPRİČAKOVANE IN TOLIKO PREZGODNJE SMRTI NAŠE ISKRENO LJUBLJENE HČERKE-SESTRE IN ZLATE MAMICE

Helen Arh Verderber

Ki je za vedno zatisnila svoje mile ter blage oči ob času, ko je dala življenje sinu dne 13. septembra, 1940.

Kruta smrt, zakaj odzvela si sinčku zlato mamico; kar naj rajše bi imel, spravila si v jamico.

Saj ne mine nikdar dneva, da ne bili bi v duhu tam, kjer zdaj spava Tvoje truplo kjer Tvoj dom je zdaj hladan.

Žalujoci ostali: CLIFFORD VERDERBER, sinček. LOUIS in ROSE ARH, starši. ROSE in OLGA, sestri. PVT. LOUIS ARH JR., brat. Cleveland, O., 13. septembra, 1943.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebsčine

NE POZABITE NAJPREJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

★ ★ ★

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši

Dohodninski davek

Vi morate izpolniti davčno polo glede dohodkov in Victory Bonus. Ako ste zaposleni in redno služite, morate predložiti davčno polo sicer:

OŽENJENI in če ste vi in vaša žena skupaj zaslužila več kot \$3,500, naj bo to v vsem letu 1942 ali pa v 1943.

SAMSKI, ako ste zaslužili v letu 1942 ali v 1943 več kot \$2,000. Poleg teh pa vsi, ki imajo kako podjetje ali imajo lastnino, ki prinaša dohodek.

ZADNI DAN JE 15. SEPTEMBRA.

BURICK - MURPHY - CORCORAN

749 E. 185. St., vogal Muskoka Ave.

Mi vam pomagamo to napraviti!

ODPRTO OD 10 DOPOLDNE DO 10 ZVEČER

ODPRTO V NEDELJO 12. SEPTEMBRA OD 10 ZJ. DO 10 ZVEČ.